

ØF-notat nr. 11/2005

**Hytter, hoteller og bilveier på Høvringen og
Putten 1927 -2004**

**Av
Hans Olav Bråtå og Kjell Overvåg**

Østlandsforskning

er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984 med Oppland, Hedmark og Buskerud fylkeskommuner samt Kommunaldepartementet som stiftere, og har i dag 25 ansatte.

Østlandsforskning er lokalisert i høgskolemiljøet på Lillehammer. Instituttet driver anvendt, tverrfaglig og problemorientert forskning og utvikling.

Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

Næringsliv og regional utvikling
Velferds-, organisasjons- og kommunalforskning

Østlandsforsknings viktigste oppdragsgivere er departement, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

Østlandsforskning har samarbeidsavtaler med Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Hedmark og Norsk institutt for naturforskning. Denne kunnskapsressursen utnyttes til beste for alle parter

ØF-notat nr. 11/2005

**Hytter, hoteller og bilveier på Høvringen og
Putten 1927 -2004**

**Av
Hans Olav Bråtå og Kjell Overvåg**

østlandsforskning

Tittel: Hytter, hoteller og bilveier på Høvringen og Putten 1927 - 2004

Forfattere: Hans Olav Bråtå og Kjell Overvåg

ØF-notat nr.: 11/2005

ISSN nr.: 0808-4653

Prosjektnummer: K70119

Prosjektnavn: Fritidshus i Høvringen/Putten området

Oppdragsgiver: Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen.

Prosjektleder: Hans Olav Bråtå

Referat: Notatet viser lokaliseringen av hytter, hoteller og bilveier i Høvringen/Putten området i Sel kommune i årene 1927, 1963 og 2004. Datagrunnlaget er primært kart fra 1927, rapporten "Fjellbygd og Feriefjell" og GAB-registeret. Mulige feilkilder er diskutert. Rapporten er laget for Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Bakgrunnen er at fylkesmannen i Miljøstatus for Oppland fokuserer på utviklingen av levestandardene for villreinen og eksemplifiserer det med en presentasjon på internett (power-point) av utviklingen i Høvringen/Putten området.

Sammendrag: Nei

Emneord: Hytter, hoteller, villrein, Rondane, Høvringen, Putten, Miljøstatus

Key words: Second homes, hotels, wild reindeer, Rondane, Høvringen, Putten,

Dato: 12 2005

Antall sider: 13

Pris: Kr 50,-

Utgiver: Østlandsforskning
Serviceboks
2626 Lillehammer

Telefon 61 26 57 00
Telefax 61 25 41 65
e-mail: post@ostforsk.no
<http://www.ostforsk.no>

⌈ Dette eksemplar er fremstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1. Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

Forord

Dette notatet illustrerer den historiske utvikling av antall hytter, hoteller og bilveier i Høvringen/Putten området i Sel kommune. Prosjektet er utført for Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen, som ønsket en webtilpasset og interaktiv illustrasjon av den nevnte utvikling til bruk i miljøstatus for Oppland.

Oppdraget er rapportert i form av dette notatet og en power point presentasjon.

Oppdraget er utført av Hans Olav Bråtå og Kjell Overvåg.

Lillehammer, desember 2005

Ståle Størdal
Forskningsleder

Hans Olav Bråtå
Prosjektleder

Innhold

1	Illustrere utvikling av inngrep nær villreinområder.....	7
2	Metode	8
3	Illustrasjon av situasjonen i Høvringen/Puttenområdet 1927-2004.....	10
4	Referanser	13

1 Illustrere utvikling av inngrep nær villreinområder

Et mål med konsensusrapporten ”Villrein og Samfunn” (Andersen og Hustad 2005) er å synliggjøre arealutviklingen i og nær våre villreinområder slik at dette skal bidra til at artens langsiktige arealbehov ivaretas. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen, følger i Miljøstatus for Oppland opp dette arbeidet ved å fokusere på villreinen og dens levekår og eksemplifisere det med situasjonen i Rondane.

For å illustrere utviklingen i antall hytter, hoteller og veier i nærområder til Rondane villreinområde ønsker miljøvernavdelingen en power point presentasjon som kan inngå i deres web baserte presentasjon av problematikken. På bakgrunn av Bråtås tidligere arbeid med Rondane regionen og materiale om inngrep fikk Østlandsforskning som oppdrag å illustrere den historiske utvikling i inngrep i Høvringen-Putten området i Sel kommune. Ut fra tilgjengelig materiale har vi illustrert situasjonen i dette området i 1927, 1963 og 2004 mht antall og lokalisering av hytter, hoteller og bilveier. Dette er presentert som henholdsvis figur 1, 2 og 3 på sidene 10, 11 og 12.

2 Metode

Datagrunnlag

Som kommentert nedenfor er det noe usikkerhet knyttet til datamateriale, særlig den eksakte plassering av hytter i 1927 og 1963. Materialet er imidlertid trolig svært nær det virkelige antall hytter og hoteller på de aktuelle tidspunkt. Usikkerheten medfører at vi anser dette primært som en illustrasjon av utviklingen, heller enn som en eksakt presentasjon av situasjonen på de ulike tidspunkt.

Innenfor rammen av dette oppdraget var det ikke mulig å illustrere andre tiltak i det aktuelle området, som antall setrer. Det fantes, og finnes en rekke setrer i dette området, både på Høvringen og Putten. Mange av disse er etter hvert blitt fritidshus.

Hytter, hoteller og bilveier i 1927

Situasjonen i 1927 er illustrert på bakgrunn av materialet slik det foreligger i form av Norges Geografiske Oppmåling sitt "RONDANE" kart, utgitt i 1927. Dette er sammenlignet med annet materiale, som Bråtå (1986) og Andersen og Hustad (2005).

Hytter, hoteller og bilveier i 1963

Situasjonen i 1963 er illustrert på bakgrunn av materiale presentert i Fjellbygd og Feriefjell (Sømme 1965). Deltakerne i det såkalte "Fjellplanteamet" foretok sine registreringer sommeren og høsten 1963. Dette er sammenlignet med annet materiale, som Bråtå (1986) og Andersen og Hustad (2005).

Hytter, hoteller og bilveier i 2004

Situasjonen i 2004 er primært basert på de data som er lagt inn i GAB databasen. Data om hyttene er basert på følgende koder i bygningsregisteret:

- 161 Fritidsbygning (hytter, sommerhus og lignende)
- 162 Heleårsbolig som benyttes om fritidsbolig
- 163 Våningshus som benyttes som fritidsbolig

Data om hoteller er basert på følgende koder:

- 511 Hotellbygning
- 519 Annen hotellbygning

Data fra bygningsregisteret er koblet til "tatt i bruk" årstall i eiendomsregisteret. Disse dataene er koblet til opplysninger på vanlige M 711 kart og vår kjennskap til området.

Usikkerhet

Usikkerheten når det gjelder materialet om 1927 er primært knyttet til den eksakte lokalisering av hyttene. Lokaliseringen slik den er presentert på kartet om 1927 er basert på kartreferansene gitt i dagens GAB. På bakgrunn av NGO (1927) har vi beregnet hvilke av

dagens hytter i GAB som var i området i 1927. Dette medfører at vi har det antall hytter som fremgår av NGO (1927), men at det er trolig er noe avvik mht deres eksakte posisjon. Likevel viser kartet i hovedtrekk hvor hyttene i 1927 var plassert.

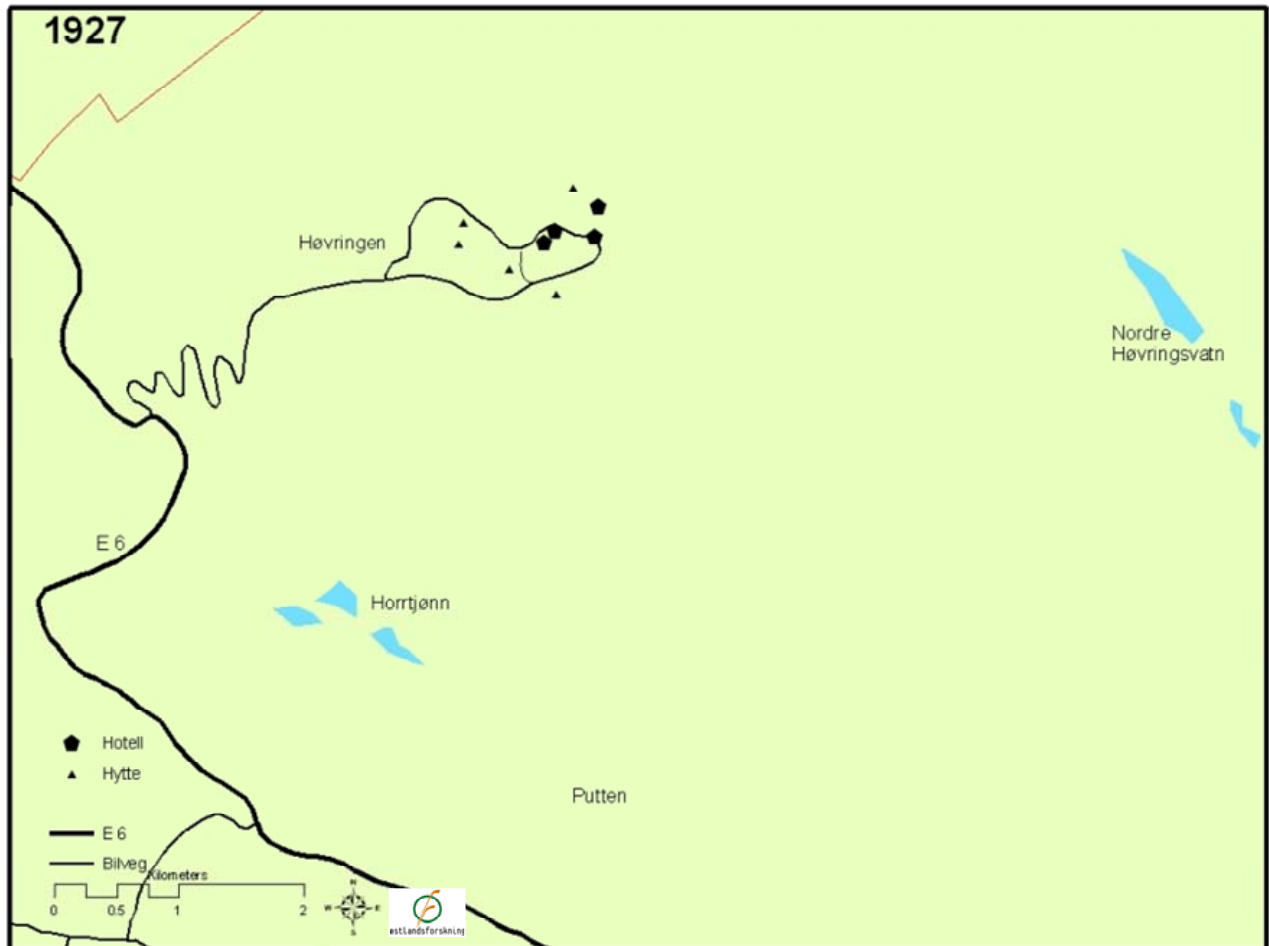
Usikkerheten når det gjelder materialet om 1963 er som for 1927 knyttet til den eksakte lokalisering av hyttene. Sømme (1965) har presentert antall hytter i de ulike delene av området, og har illustrert det med prikker for hver hytte. Likevel er det ikke mulig å si eksakt hvilke av dagens hytter i GAB som var der i 1963. Antallet, stemmer likevel godt og kartet viser hovedtrekk mht hyttenes lokalisering. Langdalen (1965a, b) viser detaljkart og har navngitt hotellene på det aktuelle tidspunkt.

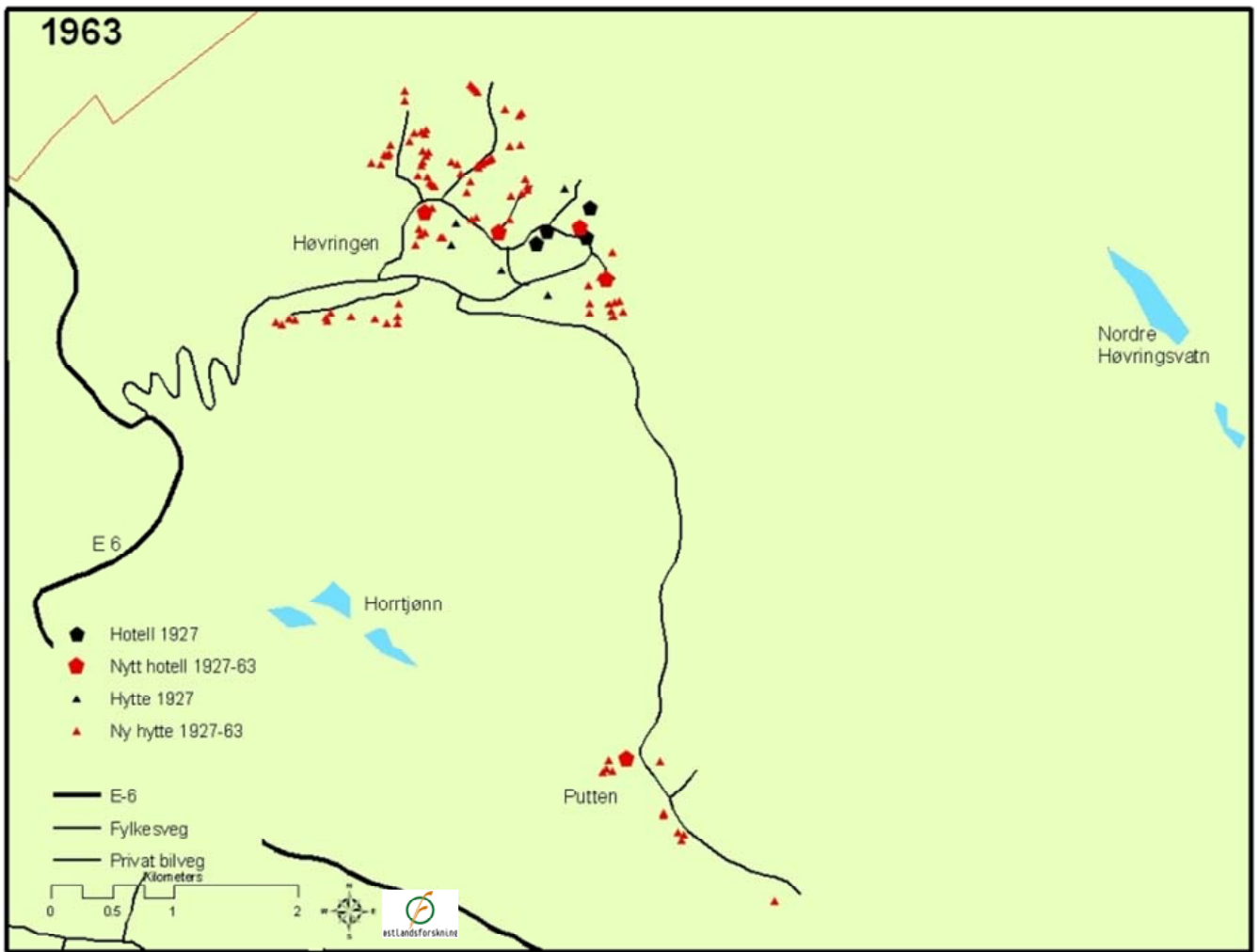
Usikkerheten når det gjelder materialet for 2004 er primært knyttet til nøyaktigheten av GAB-registeret. Kartet viser antall bygninger registrert til fritidsformål, hvilket medfører at antallet registrert "hytter" trolig er noe høyere antall eiendommer tatt i bruk til fritidsformål. Stikkprøver tyder imidlertid ikke på at dette er store avvik.

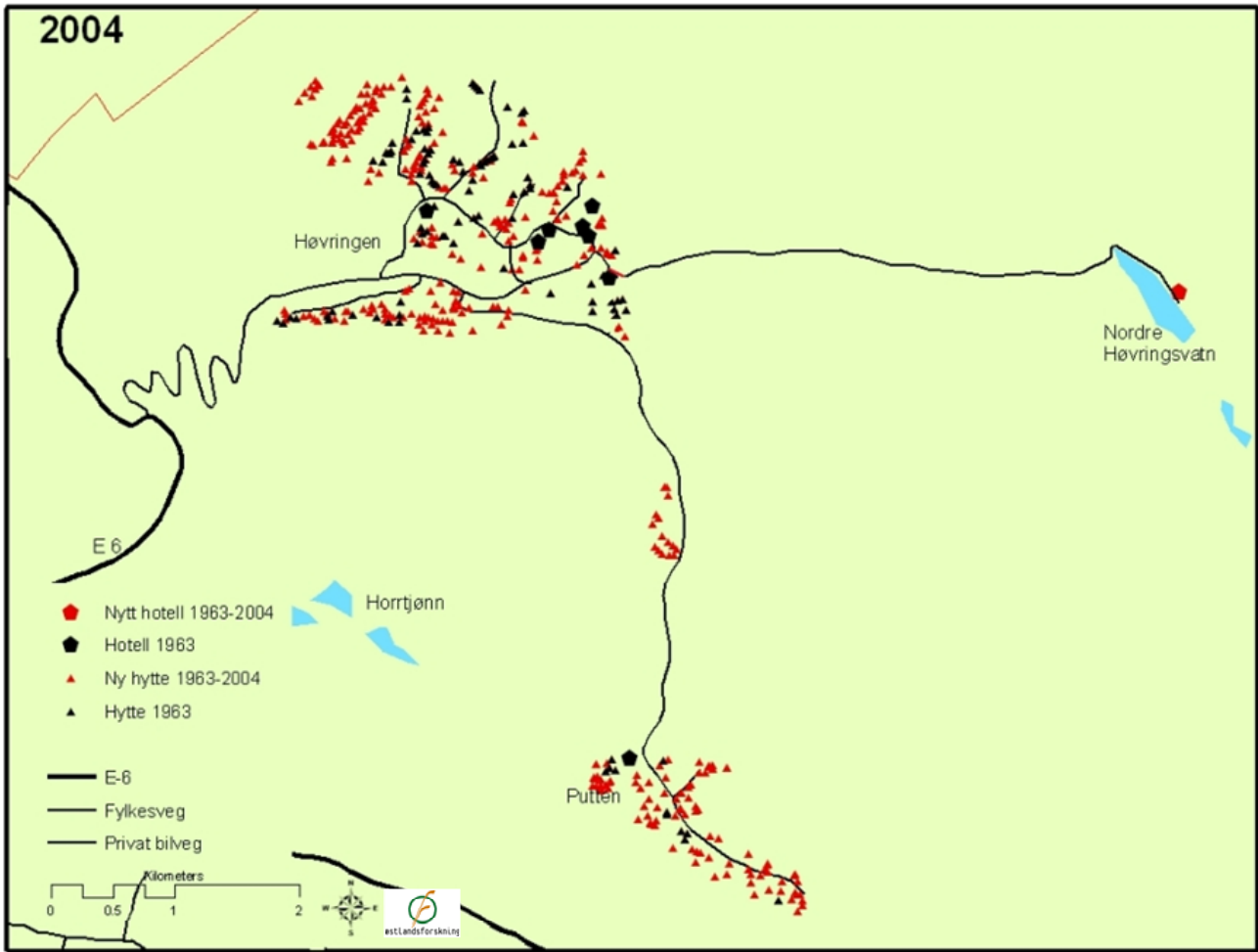
GAB-registeret inneholder også noen feil, bl.a. er det angitt punkter hvor det ikke er fritidshus. Den eksakte posisjon og om alle fritidshus er lagt inne kan også diskuteres. Så langt det er mulig er de nevnte feilkilder redusert. Vi har brukt koder som viser hoteller. Det finnes imidlertid også andre overnattingsformer, som fjellskolen og Dissen seter, men disse er ikke registrert som hotell. Putten seter er i registeret registrert som hotell, men det er kan reises spørsmål om dette er korrekt.

Oppfatningen av hva som er en *bilvei* har trolig endra seg noe fra 1927 til 2004. Vi har tatt utgangspunkt i hva som er presentert som bilveier på de ulike tidspunkt. Det er noe usikkerhet om enkelte av de mindre bilveien i Høvringen området.

3 Illustrasjon av situasjonen i Høvringen/Puttenområdet 1927-2004.

4 Referanser

Andersen, Reidar og Hustad, Håkon (2005): *Villrein og samfunn. En veiledning til bevaring og bruk av Europas siste villrein fjell*. Trondheim: NINA (NINA Temahefte 27).

Bråtå, Hans Olav (1986): Villrein og ferdsel i Rondane. En studie av forholdet mellom villreins arealbruk og menneskelig ferdsel. Med forslag til arealdisponering. Geografisk institutt. Universitetet i Oslo. (Hovedfagsoppgave i ressursgeografi).

Langdalen, Erik (1965a): Rondaneregionen. I: Sømme, A.(red.): *Fjellbygd og Feriefjell*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag, s. 70 – 90.

Langdalen, Erik (1965b): Høvringen. I: Sømme, A. (red.): *Fjellbygd og Feriefjell*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag, s. 99 – 109.

Norges Geografiske Oppmåling (NGO) (1927): *Rondane*. Oslo. Kart. (Målestokk 1:100 000).

Sømme, Aksel (1965): *Fjellbygd og Feriefjell*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag.

Hytter, hoteller og bilveier på Høvringen og Putten 1927 - 2004

Notatet viser lokaliseringen av hytter, hoteller og bilveier i Høvringen/Putten området i Sel kommune i årene 1927, 1963 og 2004.

Datagrunnlaget er primært kart fra 1927, rapporten "Fjellbygd og Feriefjell" og GAB-registeret. Mulige feilkilder er diskutert. Rapporten er laget for Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Bakgrunnen er at fylkesmannen i Miljøstatus for Oppland fokuserer på utviklingen av levestandardene for villreinen og eksemplifiserer det med en presentasjon på internett (power-point) av utviklingen i Høvringen/Putten området.

ØF-notat nr.: 11/2005

ISSN nr.: 0808-4653